

Sanal Müze Sanal Tur Memnuniyet Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sanal Müze Sanal Tur Memnuniyet Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29979>

Özet

Sanal Müze Sanal Tur Memnuniyet Ölçeği (SMSTM), Necmettin Teker ve A. Özer tarafından 2016 yılında Türkçe'ye uyarlama ve geçerlik/güvenirlik çalışmaları yapılarak kullanıma sunulmuştur. Ölçek, sanal müze turlarından alınan kullanıcı memnuniyet düzeyini ölçmeyi amaçlamaktadır. Yapılan psikometrik çalışmalar sonucunda ölçeğin üç faktörlü bir yapıya sahip olduğu ve genel iç tutarlılık katsayısının (Cronbach alfa) .910 olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada, sanal öğrenme ortamlarının ve dijital kültürel miras deneyimlerinin değerlendirilmesi alanında önemli bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sanal Müze, Sanal Tur, Memnuniyet Ölçeği, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi

Yazarlar

Necmettin Teker, A. Özer

Amaç

Sanal Müze Sanal Tur Memnuniyet Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin sanal ortamda gerçekleştirilen müze ziyaretlerinden ve bu turlardan kendilerine sağladıkları deneyimden ne ölçüde memnun kaldıkları psikometrik olarak geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, dijitalleşen kültürel miras alanında kullanıcı deneyimini değerlendirmek için kritik bir araç sunar.

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışması, Teker ve Özer (2016) tarafından gerçekleştirilmiş olup, özgün ölçeğin kültürel bağlamda tutarlılığı ve yapısal bütünlüğünü koruyarak Türkiye'deki kullanıcılar için kullanılabilirliğini sağlamayı hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, sanal müze turlarına yönelik kullanıcı memnuniyetini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Yapılan Faktör Analizi çalışmaları, ölçeğin üç temel bileşenden oluştuğunu göstermiştir. Bu bileşenler, sanal tur deneyiminin farklı yönlerini (örneğin, içerik kalitesi, etkileşim, teknik yeterlilik) kapsayarak genel memnuniyetin karmaşık doğasını ortaya koymaktadır.

Yapı geçerlik çalışmaları, bu üç boyutlu yapıların istatistiksel olarak güçlü olduğunu ve ölçülmeye çalışılan memnuniyet özelliğinin önemli bir kısmının (%65.344) açıkladığını doğrulamıştır. Bu, ölçeğin teorik yapılarının ampirik verilerle tutarlı olduğunu göstermektedir.

Geçerlik

SMSTM Ölçeği'nin yapı geçerliliği, hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak titizlikle incelenmiştir. Örneklem yeterliliğini gösteren KMO değeri .905 olarak yüksek bulunmuştur. Bartlett testi anlamlı sonuç vermiştir, bu da verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir.

DFA sonuçları, model uyumunu değerlendirmek için çeşitli uyum indeksleri kullanılarak analiz edilmiştir. χ^2/sd oranı 3.1 (475.31/151) olarak hesaplanmıştır, bu değer modelin kabul edilebilir düzeyde uyumlu olduğunu işaret eder. Diğer önemli uyum indeksleri şunlardır: RMSEA değeri 0.08, GFI (Yüksek Uyum İndeksi) değeri .84, AGFI (Düzeltilmiş Yüksek Uyum İndeksi) değeri .80, Standardize edilmiş RMR değeri .080, ve NNFI ile CFI (Karşılaştırılabilir Uyum İndeksi) değerleri .94 olarak belirlenmiştir. Bu indeks değerleri, ölçeğin üç faktörlü yapıya uygun verilerle iyi bir uyum sergilediğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı, Cronbach alfa katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Türkçe uyarlama ölçeğinin geneline ilişkin elde edilen güvenirlilik katsayısı oldukça yüksek olup, .910 olarak rapor edilmiştir.

Bu yüksek iç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve sanal tur memnuniyeti gibi aynı temel yapıyı ölçmekte yararlı olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, SMSTM Ölçeği'nin araştırma amaçları için güvenilir bir araç olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Faktör Analizi, ölçeğin yapısal boyutları belirlemek için kritik bir rol oynamıştır. AFA sonucunda, öz değeri (eigenvalue) 1'in üzerinde olan 3 bileşen olduğu tespit edilmiştir. Bu bileşenlerin öz değerleri sırasıyla 10.081, 1.980 ve 1.6221'dir. Toplam varyansın %65.344'ü bu üç bileşen tarafından açıklanmaktadır.

Faktör yüklerinin sadeleştirilmesi amacıyla dik döndürme seçeneklerinden Varimax yöntemi kullanılmıştır. Döndürme sonrasında öz değerler sırasıyla 7.075, 4.728 ve 1.880 olarak değişmiştir. Açıklanan toplam varyansa katkıları ise sırasıyla %33.689, %22.513 ve %8.954 olmuştur. Döndürme sonrasında ilk iki faktörün toplam varyansının %56.2 olması dikkat çekicidir. Döndürülmüş bileşenler matrisi incelendiğinde, tüm maddelerin faktör yük değerlerinin 0.30'un üzerinde olduğu görülmüş ve bu da 19 maddelik ölçeğin güçlü bir üç boyutlu yapıyı desteklediğini kanıtlamıştır.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Language Available: Türkçe

Population Group: Sanal Müze/Sanal Tur katılımcıları

Age Group: Belirtilmemiş (Genellikle yetişkin veya üniversite öğrencisi örneklemi beklenir)

Population Details: Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması, Türkiye'deki kullanıcılar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: 19 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme, 6'lı Likert tipi formatındadır: Kesinlikle Katılıyorum, Orta Derecede Katılıyorum, Biraz Katılıyorum, Biraz Katılmıyorum, Orta Derecede Katılmıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum.

Anahtar Kelimeler

Sanal Müze, Sanal Tur, Kullanıcı Memnuniyeti, Cronbach alfa, Yapısal Etkilik Modellemesi, Psikometri

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: teker@ankara.edu.tr (Sorumlu Yazar: Necmettin Teker)

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama ve geçerlik/güvenirlik çalışması 2016 yılında yayınlanmıştır.

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanım koşulları ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Necmettin Teker ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Teker, N. ve Özer, A. (2016). Sanal Müze Sanal Tur Memnuniyet Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Milli Eğitim*, 45(209), 314-335.

Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorumlama*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Makalenin orijinaline Dergipark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: sanal-muze-sanal-tur-memnuniyet-olcegi-toad.pdf

Sanal Müze Sanal Tur Memnuniyet Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelere ulaşmak için ilgili makaleye (Teker ve Özer, 2016) başvurulmalıdır.